

Oponentský osudek na práci Miloslavy Matějkové „Diskursivní analýza fenoménu Velká pardubická steeplechase“.

Diplomová práce představuje obsáhlou diskursivní analýzu reflexe dostihového závodu *Velká pardubická steeplechase*, a to jak s ohledem na jeho velmi vzdálenou minulost, respektive počátky v podobě parforsních honů v 19. století, tak na jeho současnou mediální reflexi. Autorka se ve své studii přiklonila k využití metody tzv. kritické diskursivní analýzy, kterou aplikuje na rozmanitý historický (empirický) materiál, zvláště pak na dobové tiskoviny. Ty jsou také hlavním předmětem její diskursivní analýzy, či lépe řečeno, reprezentují pro tento konkrétní případ diskurs jako takový.

Z hlediska cíle a způsobu řešení práce, shledávám danou studii za více než vyhovující. Velmi přehledně a jasně vymezuje zkoumaný problém, jakož i předkládá své jasné stanovisko k jeho zkoumání. Díky tomu může čtenář bez velkých obtíží sledovat vývoj určité pravidelné sociální události/rituálu (autorka v tomto ohledu používá možná poněkud žurnalistického termínu „fenomén“, který má však v sociologii/vědě poněkud odlišnou a pro někoho třeba i zavádějící konotaci) od jejího vzniku až k dnešku. Na základě této „narrativní“ linky (diachronního postupu analýzy) je pak možné úspěšně sledovat/zkoumat proměny daného jevu. Navíc autorka zde velmi dobře zvolila rozdělení svých analýz do čtyř údobí, a sice na základě převládajícího typu politického režimu. Což jí umožňuje pozorovat a rekonstruovat vazby některých zásadních makrosociálních transformací na lokální sociální událost/i a popisovat, jak se projeví v samotném „diskursu Velké pardubické“.

Z hlediska struktury celého textu mi však připadá poněkud nadbytečná část, která se věnuje diskursivní analýze rozhovorů. Rozhovory s „koňáky“ jsou sice velmi zajímavé, ale nejsou hlouběji vztaženy k předcházejícím analýzám. Výsledku práce by podle mého více posloužilo, kdyby tato část analýz byla integrována do předcházejících dvou kapitol (do částí – „Komunistické období“ a „Demokratické období“). Tím by dané pasáže nejenom obohatila o pohled z „vnitřku“ (ze samotného dostihového prostředí), ale zároveň by tak vcelku přirozeně doplnila analýzy tiskovin. Použití takovéto formy metodologické triangulace by navíc mohlo korigovat některé rozpory mezi „slovem psaným“ (diskursem jako textem) a „slovem mluveným“ (diskursem jako řečovými akty), jež se mohou objevit. V tomto kontextu by pak navíc mohly podpořit teze autorky o ideologičnosti diskursu v komunistickém období.

Velmi kladně hodnotím část věnovanou 19. století, zejména projevům resentimentu vůči šlechtě a obhajobě jejich zájmů v tiskovinách. Nicméně v tomto bodě, stejně jako i některých jiných chybí možná o něco větší napojení na některé z tradičních kategorií sociologické teorie (právě na teorii resentimentů, nacionalismu, hegemonní ideologie, demokratizace médií či sportovních rituálů atd.). Uvědomuji si, že rozbor těchto aspektů není v autorčině práci na prvním místě, ovšem jejich alespoň zběžná konceptualizace v závěru každé z kapitol by značně pozvedla výslednou úroveň celé práce.

Použitou metodologii považuji za vyhovující, byť by si (alespoň pro člověka nezasvěceného do diskursivní analýzy) zasloužilo osvětlit, jak byla východiska kritické diskursivní analýzy aplikována na historický materiál.

Z formální a stylistické stránky je práce zvládnuta velmi dobře. Bez velkých obtíží lze rozlišovat mezi citacemi z originálních dokumentů a autorčinými komentáři či výklady. Rovněž výběr citací pro doložení převažujících diskursivních výpovědí považuji za vhodný. Práce disponuje jen několika málo překlepy a prohřešky vůči gramatice (např. str. 32 a 33), stejně tak i zvolený systém citování literatury je přehledný. Zvláštní mi však připadá použití tří či čtyř citací přímo v textu, které navíc používají jinou citační normu, na místo citování v poznámkách pod čarou, jež převládá v celé práci. Konkrétně se jedná o strany čtyřicet pět až šest, kde je např. uvedena citace [Kovář 2011: 37], a stranu padesát sedm, na níž je citace [Cuhra, Ellinger 2006: 167]. Jelikož jsou tyto publikace uvedeny v seznamu literatury, domnívám se, že k těmto chybám došlo až při přepisu/úpravách práce. A představují proto jen autorčino přehlédnutí při kompletaci statí.

Shrnu-li výše uvedené, předložená diplomová práce je i přes některé drobné chyby a možné nevyužití šance velmi dobrou a zajímavou studií, která obohacuje naše vědění nejenom o „Velké pardubické“, ale i o obecnějším působení sociálních dějin na sportovní události v regionech a městech v průběhu bezmála jeden a půl století. Práci z tohoto důvodu doporučuji k obhajobě se stupněm hodnocení výborně. Autorka by však v rámci obhajoby měla vysvětlit, proč v případě některých námitek postupovala jinak.